

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa, dnia 22 lutego 2018 r.

RM-10-25-18

Pan Marek KUCHCIŃSKI
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o wypowiedzeniu Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Belgii i Rządem Wielkiego Księstwa Luksemburga w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 19 maja 1987 r.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Przedsiębiorczości i Technologii oraz Minister Spraw Zagranicznych.

Z poważaniem

U S T A W A

z dnia

**o wypowiedzeniu Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
a Rządem Królestwa Belgii i Rządem Wielkiego Księstwa Luksemburga w sprawie
popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie
dnia 19 maja 1987 r.**

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wypowiedzenia Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Belgii i Rządem Wielkiego Księstwa Luksemburga w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 19 maja 1987 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel wypowiedzenia Umowy

Obowiązywanie *Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Belgii i Rządem Wielkiego Księstwa Luksemburga w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 19 maja 1987 r.* (Dz. U. z 2001 r. poz. 153 oraz z 2015 r. poz. 1562), dalej jako „Umowa”, jest kwestionowane przez Komisję Europejską z uwagi na niezgodność Umowy z prawem UE, podobnie jak kwestionowane jest obowiązywanie wszystkich pozostałych umów o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji zawartych pomiędzy państwami członkowskimi UE (dalej jako „umowy intra-EU BIT”). W odniesieniu do RP Komisja Europejska zakończyła w listopadzie 2016 r. nieformalne postępowanie (tzw. EU Pilot) rozpoczęte w czerwcu 2015 r. i rozważa wszczęcie formalnego postępowania ws. niezgodności m.in. tej Umowy z prawem UE. Takie formalne postępowania Komisji Europejskiej toczą się już przeciwko Austrii, Holandii, Słowacji, Szwecji i Rumunii.

RP jest obecnie stroną umów intra-EU BIT zawartych z prawie wszystkimi państwami członkowskimi UE, z wyjątkiem Irlandii i Malty, z którymi RP nigdy nie zawarła tego typu umów, oraz Włoch, z którymi umowa wygasła w dniu 9 stycznia 2013 r. na skutek wypowiedzenia przez Włochy. Ponadto RP wypowiedziała, z uwagi na prawo UE, umowę intra-EU BIT zawartą z Portugalią (umowa wygaśnie w dniu 3 sierpnia 2019 r.).

Stanowisko RP wobec umów intra-EU BIT zostało przyjęte przez Komitet do Spraw Europejskich w dniu 3 czerwca 2011 r. Zgodnie z nim umowy intra-EU BIT powinny zostać wypowiedziane przez wszystkie państwa członkowskie UE, a najlepszym rozwiązaniem dla RP byłoby, aby wszystkie państwa członkowskie UE podjęły jednocześnie wspólną decyzję o rozwiązaniu umów intra-EU BIT za obopólną zgodą na mocy *Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r.* (Dz. U. z 1990 r. poz. 439). Alternatywnie, w przypadku braku możliwości osiągnięcia wśród państw członkowskich UE takiej jednomyślności, RP, zgodnie z powyższym stanowiskiem, miała rozwiązać umowy intra-EU BIT zawarte z innymi państwami członkowskimi UE albo poprzez ich wypowiedzenie na warunkach określonych w tych umowach, albo na podstawie porozumienia stron.

W odpowiedzi RP skierowanej do Komisji Europejskiej we wrześniu 2015 r. w ramach

ww. postępowania EU Pilot, RP podtrzymała gotowość do zakończenia obowiązywania umów intra-EU BIT zawartych przez RP z innymi państwami członkowskimi UE. Wskazała, że spośród dostępnych i analizowanych przez RP metod osiągnięcia powyższego celu, jednostronne wypowiedzenie umów intra-EU BIT przez RP byłoby najmniej pożądanym rozwiązaniem. Po pierwsze, umowy intra-EU BIT zawarte przez RP nie przewidują możliwości wypowiedzenia ich w każdym czasie, ponieważ obowiązują roczne lub półroczne okresy wypowiedzenia lub wypowiedzenie może nastąpić jedynie w okresie poprzedzającym okres zakończenia ich cyklu obowiązywania. Po drugie, nawet skuteczne jednostronne wypowiedzenie umowy nie powoduje zakończenia obowiązywania jej postanowień na skutek specyficznych przepisów końcowych tych umów pozwalających na ochronę inwestycji w ciągu kolejnych lat po wypowiedzeniu umowy (tzw. klauzula przedłużonego obowiązywania umowy, *sunset clause*). O wiele lepszym sposobem, jak Polska wskazała, byłoby rozwiązanie umów intra-EU BIT na podstawie porozumień dwustronnych, które przewidywałyby rezygnację z klauzul przedłużonego obowiązywania umowy. RP podkreśliła w odpowiedzi do Komisji Europejskiej, że z uwagi na liczbę zawartych przez RP umów, jak również biorąc pod uwagę wielość umów zawartych przez państwa członkowskie UE, wydaje się, że najszybszym i najskuteczniejszym rozwiązaniem na obecnym etapie byłoby jednoczesne podjęcie przez państwa członkowskie UE wspólnej decyzji o rozwiązaniu umów intra-EU BIT bez konieczności zachowania klauzul przedłużonego obowiązywania umowy, w oparciu o porozumienie wielostronne, zawarte zgodnie z *Konwencją wiedeńską o prawie traktatów, sporządzoną w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r.*

Obecnie jednak z uwagi na brak konsensusu państw członkowskich UE co do celowości i sposobu rozwiązania umów intra-EU BIT zasadne jest przystąpienie RP do realizacji opcji rozwiązania tych umów na podstawie porozumień dwustronnych, które przewidywałyby rezygnację z klauzul przedłużonego obowiązywania umowy. Zarówno Rząd Królestwa Belgii, jak i Rząd Wielkiego Księstwa Luksemburga, nie są obecnie zainteresowane rozwiązaniem z RP ww. Umowy, łącznie z ww. klauzulą. Zatem w opinii RP zasadne jest wypowiedzenie Umowy. Zgodnie z art. 10 ust. 1 Umowa może być wypowiedziana przez każdą z Umawiających się Stron z zachowaniem dwunastomiesięcznego okresu wypowiedzenia jedynie w okresie poprzedzającym zakończenie jej dziesięcioletniego cyklu obowiązywania (oświadczenie

o wypowiedzeniu Umowy należy złożyć najpóźniej dnia 2 sierpnia 2020 r., a po tym terminie dopiero dnia 2 sierpnia 2030 r.). Na podstawie art. 10 ust. 2 inwestycje dokonane przed wejściem w życie wypowiedzenia Umowy będą chronione na mocy tej Umowy przez dziesięć lat od czasu wygaśnięcia Umowy. Jednocześnie RP będzie kontynuowała konsultacje z Królestwem Belgii i Wielkim Księstwem Luksemburga mające na celu doprowadzenie do rozwiązania Umowy, łącznie z klauzulą przedłużonego obowiązywania umowy. W przypadku uzyskania takiej zgody przed wejściem w życie wypowiedzenia Umowy RP podejmie działania mające na celu zakończenie obowiązywania Umowy, łącznie z ww. klauzulą.

2. Dotychczasowy a projektowany stan prawny

W polsko-belgijskich i polsko-luksemburskich stosunkach prawno-traktatowych w zakresie współpracy gospodarczej obowiązuje m.in. ww. *Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Belgii i Rządem Wielkiego Księstwa Luksemburga w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona w Warszawie dnia 19 maja 1987 r.* Zapewnia ona inwestorowi i jego inwestycjom z państwa – Strony Umowy na terytorium państwa – drugiej Strony Umowy pełną ochronę oraz możliwość dochodzenia roszczeń przed międzynarodowym trybunałem inwestycyjnym (arbitrażowym). Komisja Europejska ma poważne obawy, że umowy intra-EU BIT jako takie, w tym ww. Umowa, a także ich poszczególne postanowienia pokrywają się z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub mogą być z nimi sprzeczne, w szczególności z zasadami swobody przepływu kapitału, swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług oraz z podstawowymi zasadami prawa UE, takimi jak: zasada nadrzędności, jedności, skuteczności i pewności prawa UE. Komisja Europejska ma również zastrzeżenia dotyczące kwestii rozstrzygania sporów inwestycyjnych uregulowanej w dwustronnych umowach inwestycyjnych, w tym w ww. Umowie, co zdaniem Komisji Europejskiej „wydaje się być sprzeczne z wyłączną kompetencją sądów UE”. Wypowiedzenie Umowy pozwoli doprowadzić do zgodności z prawem UE stosunki polsko-belgijskie i polsko-luksemburskie w zakresie współpracy gospodarczej.

Należy też zaznaczyć, że jednocześnie przed Trybunałem Sprawiedliwości UE toczy się postępowanie z wniosku sądu niemieckiego o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, sformułowanego w toku postępowania ze skargi Republiki Słowackiej

o uchylenie wyroku sądu arbitrażowego wydanego na podstawie umowy intra-EU BIT zawartej pomiędzy Czechosłowacją i Królestwem Niderlandów w 1991 r., z powództwa Achmea B.V. przeciwko Republice Słowacji (postępowanie PCA Case No. 2008-13). W tej sprawie sąd niemiecki zwrócił się do TSUE z pytaniem prejudycjalnym dotyczącym tego, czy wykonanie wyroku wydanego na podstawie tej umowy nie naruszałoby postanowień Traktatów dotyczących: zakazu dyskryminacji z art. 18 TFUE (poprzez uprzywilejowanie inwestora z państwa – Strony tej umowy względem inwestora z państwa członkowskiego UE niebędącego stroną tej umowy), wyłącznej jurysdykcji TSUE w sporach objętych zakresem prawa UE (art. 344 TFUE) oraz konieczności ukształtowania postępowania w sposób umożliwiający zadanie przez orzekający sąd pytania prejudycjalnego (art. 267 TFUE). RP przystąpiła do postępowania, przedstawiając stanowisko wskazujące na sprzeczność umów intra-EU BIT z prawem unijnym. Stanowisko zbliżone do RP zajęła Komisja Europejska i wiele państw regionu. Niezależnie od tego należy podkreślić, że RP, podobnie jak wiele innych państw członkowskich UE, w postępowaniach arbitrażowych toczących się przed trybunałami arbitrażowymi konsekwentnie podnosi, że umowy intra-EU BIT uważa się za sprzeczne z prawem UE. Podnoszona jest także kwestia możliwego wygaśnięcia tych umów na podstawie art. 59 *Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r.* w związku z zawarciem przez RP Traktatu Akcesyjnego do UE w zakresie, w którym umowy te są niezgodne z prawem UE.

3. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe, polityczne i prawne

Wypowiedzenie Umowy nie powinno mieć konsekwencji politycznych. Państwa członkowskie UE, w tym RP, jak i Królestwo Belgii oraz Wielkie Księstwo Luksemburga, zostały wezwane przez Komisję Europejską do zakończenia obowiązywania umów intra-EU BIT.

Wypowiedzenie Umowy nie będzie miało negatywnych skutków społecznych, wręcz przeciwnie, należy oczekiwać, że zostanie ono życzliwie przyjęte z uwagi na publiczną krytykę w Polsce umów intra-EU BIT i międzynarodowego arbitrażu inwestycyjnego.

Wypowiedzenie Umowy nie powinno wpłynąć na stosunki gospodarcze między RP a Królestwem Belgii i Wielkim Księstwem Luksemburga. Umowę zawarto w czasie, kiedy RP nie była członkiem UE, a ww. Umowa miała na celu przyciągnięcie

inwestycji belgijskich i luksemburskich do Polski. Obecnie poziom prawodawstwa oraz dostęp do powszechnego sądownictwa w RP dają inwestorom zagranicznym gwarancję ochrony inwestycji z możliwością dochodzenia swoich praw na drodze sądowej.

W ostatnich latach nastąpiło przyspieszenie napływu kapitału belgijskiego na rynek polski i tendencja ta utrzymuje się nadal. Według danych NBP w 2016 r. RP odnotowała napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych z Królestwa Belgii w wysokości 460,8 mln EUR (w 2015 r. 537 mln EUR). Skumulowane inwestycje belgijskie w RP na koniec 2016 r. wyniosły 6,1 mld EUR (na koniec 2015 r.: 5 mld EUR). GUS podaje, że w RP zarejestrowanych jest 691 firm z udziałem kapitału belgijskiego (stan na 2015 r. – ostatnie dostępne dane). Przedsiębiorstwa te plasują swoje inwestycje w różnych dziedzinach gospodarki, ale głównie w sektorach: finansowo-ubezpieczeniowym, energetycznym, spożywczym, materiałów budowlanych, maszyn rolniczych i usług komunalnych. Do najbardziej znanych belgijskich firm inwestujących w RP należą: Vlassenroot, Solvay, SEA-Invest, Ghelamco czy Reynaers.

Skumulowane inwestycje polskie w Królestwie Belgii na koniec 2016 r. wyniosły -43,6 mln EUR¹⁾ (na koniec 2015 r.: 635,4 mln EUR). Do firm obecnych na belgijskim rynku należą m.in.: Comarch, ECO Okna, Trans.eu czy Aluprof. Ponadto w Królestwie Belgii rejestrowanych jest coraz więcej małych polskich firm, często jednoosobowych, które zajmują się świadczeniem usług budowlanych, remontowych itp. (jest ich ponad 8 tys.). Firmy te nie są zaliczane do kategorii BIZ, lecz w wyniku ich działalności może w przyszłości nastąpić zwiększenie zainteresowania lokowaniem bezpośrednich inwestycji w Królestwie Belgii przez polskie podmioty gospodarcze.

Według danych NBP skumulowana wartość zobowiązań z tytułu inwestycji firm luksemburskich w RP na koniec 2016 r. wyniosła 23,4 mld EUR (na koniec 2015 r.: 22,1 mld EUR). Dało to Wielkiemu Księstwu Luksemburga trzecie miejsce wśród zagranicznych inwestorów w RP. Najwięksi luksemburscy inwestorzy to: Goodyear Luxemburg S.A. (firma amerykańska zarejestrowana w Luksemburgu), Guardian Industries Corporation (firma amerykańska zarejestrowana w Luksemburgu); Arcelor Mittal, NPN II Investments, AVON Luksemburg Holdings, AP Portico Sari, EMPIK

¹⁾ Ujemne należności wynikają z faktu, że polskie firmy mają zobowiązania względem swoich spółek „córek” mających siedziby w Królestwie Belgii, za pośrednictwem których pozyskują kapitał z emisji obligacji na rynku europejskim, które przewyższają kwotę zainwestowanego w te podmioty kapitału.

Centrum Investments S.A. (firma włoska zarejestrowana w Luksemburgu), Best Eastern Plaza Hotels International, Teksid Aluminium Luksemburg S.a.r.l. S.C.A. (firma włoska zarejestrowana w Luksemburgu).

Stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich w Wielkim Księstwie Luksemburga według danych NBP wyniósł na koniec 2016 r. 9,9 mld EUR (na koniec 2015 r.: 4,53 mld EUR), co daje Wielkiemu Księstwu Luksemburga pierwsze miejsce wśród krajów-lokalizacji polskich inwestycji zagranicznych. Polskie inwestycje w Wielkim Księstwie Luksemburgu nie mają generalnie charakteru produkcyjnego, lecz portfelowy. Są to inwestycje w papiery wartościowe typu akcje czy obligacje, w zakresie których Wielkie Księstwo Luksemburga jest ogromnym centrum obrotu finansowego.

Ówczesne Ministerstwo Rozwoju poinformowało samorządy gospodarcze (Konfederacja Lewiatan, Pracodawcy RP, Krajowa Izba Gospodarcza, Polska Rada Biznesu, Business Centre Club) o planach rozwiązania Umowy i zwróciło się do nich o przekazanie odpowiedzi na następujące pytania:

- czy inwestorzy polscy na rynkach belgijskim i luksemburskim, w przypadku ewentualnych działań dyskryminujących ich inwestycje, korzystali lub rozważali możliwość wniesienia sporu przeciwko państwu ich goszczącemu? Czy w takim wypadku korzystali/korzystaliby z postępowania przed sądem powszechnym czy też przed międzynarodowym arbitrażem inwestycyjnym?
- czy zdaniem polskich inwestorów ochrona ich inwestycji w regulacjach Królestwa Belgii oraz Wielkiego Księstwa Luksemburga oraz w prawie UE jest niewystarczająca? Jeżeli tak, to w jakim zakresie?
- czy wygaśnięcie umów pogorszyłoby warunki prowadzenia działalności gospodarczej i ochrony praw inwestorów w Królestwie Belgii i w Wielkim Księstwie Luksemburga? Jeżeli tak, to w jaki sposób i w jakim stopniu?

Samorządy gospodarcze udzieliły ogólnej odpowiedzi, iż mimo że inwestorzy polscy generalnie nie korzystają z ochrony przewidzianej umowami intra-EU BIT (pozywają państwa przed sądami powszechnymi), powołują się na ich obowiązywanie w dyskusjach z organami danego kraju przy zaistnieniu sporu. Jeżeli musieliby aktywnie dochodzić swoich roszczeń, powołując się na umowy intra-EU BIT, wybraliby procedurę arbitrażu na podstawie umowy intra-EU BIT (szczególnie

fundusze inwestycyjne lokujące aktywa w instrumenty udziałowe polskich przedsiębiorstw inwestujących w państwach członkowskich UE, dla których rozwiązanie umów mogłoby mieć bezpośredni wpływ na ocenę ryzyka związaną z inwestowaniem). Główną barierą w korzystaniu z arbitrażu są jego wysokie koszty. Prawo materialne w państwach członkowskich UE oraz na poziomie UE zawiera niezbędne standardy gwarantujące zagranicznym inwestorom równe i sprawiedliwe traktowanie, natomiast problemem jest egzekwowanie tego prawa. Wskazywano na czasochłonność procedur, brak profesjonalizmu i obiektywizmu w podejmowaniu decyzji przez właściwe organy. Zdaniem polskich inwestorów międzynarodowy arbitraż inwestycyjny pozwala prowadzić postępowanie w sposób odformalizowany, elastyczny i neutralny. Generalnie zdaniem samorządów gospodarczych i polskich przedsiębiorców, dla ich bezpieczeństwa i ekspansji umowy intra-EU BIT są pożądane. Tym niemniej samorzady gospodarcze odnotowują stanowisko Komisji Europejskiej wobec umów intra-EU BIT i wszczęte przez nią postępowania.

Z informacji posiadanych przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii wynika, że polscy inwestorzy nie kierowali do międzynarodowych trybunałów arbitrażowych sporów przeciwko Królestwu Belgii czy Wielkiemu Księstwu Luksemburga na podstawie ww. Umowy, natomiast przeciwko RP toczą się dwa postępowania wniesione z powództwa inwestora luksemburskiego. Generalnie odnotowano tylko trzy przypadki skorzystania w ogóle przez polskich inwestorów z ochrony przewidzianej umowami intra-EU BIT przed międzynarodowymi trybunałami arbitrażowymi (na podstawie umów intra-EU BIT z Rumunią – przed przystąpieniem Rumunii do UE, Słowacją i Cyprzem). Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Prokuratorię Generalną RP na dwadzieścia sześć postępowań arbitrażowych, w których Prokuratoria Generalna RP od 2006 r. wykonywała lub wykonuje zastępstwo procesowe RP, szesnaście dotyczyło lub dotyczy sporów wniesionych przez inwestorów zagranicznych na podstawie umów intra-EU BIT (zawartych z Austrią, Francją, Niemcami, Cyprzem, Holandią, Belgią i Luksemburgiem, Republiką Czeską, Wielką Brytanią). Mimo dużego odsetka wygrywanych spraw (w tym ugody) Polska ponosi wysokie koszty postępowań arbitrażowych: zaliczki na koszty postępowania (w tym wynagrodzenie arbitrów), opinie biegłych, zorganizowanie rozpraw, tłumaczenia, udział świadków oraz koszty zastępstwa procesowego. Zgodnie z informacjami byłego Ministerstwa Skarbu Państwa, RP w związku z postępowaniami arbitrażowymi poniosła od 2006 r. koszty

w wysokości ok. 53 mln PLN. Wypowiedzenie Umowy może więc potencjalnie istotnie zmniejszyć obciążenie państwa pod względem finansowym, ponieważ nie będzie zachodzić konieczność ponoszenia znaczących kosztów, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

Wypowiedzenie Umowy nie naruszy polskiego porządku prawnego i doprowadzi do usunięcia niezgodności Umowy z prawem UE po dziesięciu latach od daty wejścia w życie wypowiedzenia Umowy.

4. Tryb wypowiedzenia Umowy

Wypowiadana Umowa ma rangę umowy międzyrządowej. Wypowiadana Umowa jest traktowana w polskim porządku prawnym jako umowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, stosownie do art. 241 ust. 1 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 483, z późn. zm.). Dlatego też wypowiedzenie Umowy nastąpi również za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, tym bardziej że Umowa dotyczy wolności, praw i obowiązków obywatelskich (w zakresie wygaszania prawa do kierowania skargi do międzynarodowego arbitrażu inwestycyjnego), spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja RP wymaga ustawy (zasady prowadzenia działalności gospodarczej, ochrona prawa własności, kwestia wyłączenia oraz odszkodowania w tym zakresie), a więc spraw, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji RP.

153**UMOWA**

**między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Belgii
i Rządem Wielkiego Księstwa Luksemburga w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji,**

sporządzona w Warszawie dnia 19 maja 1987 r.

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

RADA PAŃSTWA POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 19 maja 1987 r. została sprzedana w Warszawie Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Belgii i Rządem Wielkiego Księstwa Luksemburga w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji w następującym brzmieniu:

UMOWA

**między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,
z jednej strony, a Rządem Królestwa Belgii i Rządem
Wielkiego Księstwa Luksemburga, z drugiej strony, w
sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji**

Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, z jednej
strony, i Rząd Królestwa Belgii oraz Rząd Wielkiego
Księstwa Luksemburga, z drugiej strony,

dążąc do pogłębienia współpracy gospodarczej
poprzez stworzenie korzystnych warunków do realiza-
cji inwestycji przez inwestorów jednej Umawiającej się
Strony na terytorium drugiej Umawiającej się Strony,

mając na względzie korzystny wpływ, jaki może
wywrzeć taka umowa dla poprawy gospodarczej
i wzmocnienia zaufania w dziedzinie inwestycji

uzgodnili, co następuje:

Artykuł 1

1. Pojęcie „inwestycje” oznacza wszystkie części
majątku i wszystkie wkłady bezpośrednio lub pośred-
nie wniesione do wszystkich spółek lub przedsię-
wzięciach mieszanych działających w jakiegokolwiek dzie-
dzinie gospodarki, w szczególności, ale nie wyłącznie:

- a) ruchomości i nieruchomości, jak i wszystkie inne
prawa rzeczowe,
- b) akcje i inne rodzaje udziałów w przedsiębior-
stwach,
- c) należności i prawa do świadczeń mających wartość
gospodarczą,
- d) prawa autorskie, znaki fabryczne, patenty, procesy
techniczne, nazwy handlowe i wszelkie inne prawa
do własności przemysłowej oraz „goodwill”.

Jakakolwiek zmiana formy prawnej, w której mają-
tek i kapitały zostały zainwestowane lub reinwestowa-

ACCORD

**entre le Gouvernement de la République Populaire de
Pologne, d'une part, et le Gouvernement du Royaume
de Belgique et le Gouvernement du Grand-Duché de
Luxembourg, d'autre part, concernant l'encoura-
gement et la protection réciproques des
investissements**

Le Gouvernement de la République Populaire de
Pologne, d'une part, et le Gouvernement du Royaume
de Belgique et le Gouvernement du Grand-Duché de
Luxembourg, d'autre part,

désireux de renforcer leur coopération économi-
que en créant des conditions favorables à la réalisa-
tion d'investissements par les investisseurs de l'une
des Parties contractantes sur le territoire de l'autre
Partie contractante,

considérant l'influence bénéfique que pourra exer-
cer un tel accord pour améliorer les contacts d'affaires
et renforcer la confiance dans le domaine des investis-
sements,

sont convenus de ce qui suit:

Article 1

1. Le terme „investissements” désigne tout
élément d'actif et tout apport directs ou indirects dans
toutes sociétés ou entreprises mixtes de quelque sec-
teur d'activité économique que ce soit, et notamment,
mais pas exclusivement:

- a) les biens mobiliers et immobiliers, ainsi que tous
autres droits réels;
- b) les actions et autres formes de participation dans
des entreprises;
- c) les créances et droits à toutes prestations ayant
une valeur économique;
- d) les droits d'auteur, marques, brevets,
procédés techniques, noms commerciaux et tout
autre droit de propriété industrielle, ainsi que les
fonds de commerce.

Aucune modification de la forme juridique dans la-
quelle les avoirs et capitaux ont été investis ou réinve-

ne, nie zmienia ich charakteru jako „inwestycji” w rozumieniu niniejszej umowy.

2. Pojęcie „inwestor” oznacza:

- a) każdą osobę fizyczną, która jest obywatelem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej lub Królestwa Belgii, lub Wielkiego Księstwa Luksemburga,
- b) każdą osobę prawną utworzoną zgodnie z prawem polskim, belgijskim lub luksemburskim i mającą swoją centralę na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej lub Królestwa Belgii, lub Wielkiego Księstwa Luksemburga, odpowiednio.

Artykuł 2

1. Każda Umawiająca się Strona będzie popierać inwestycje drugiej Umawiającej się Strony i dopuści te inwestycje na swoim terytorium zgodnie ze swoim prawem.

2. Niniejsza umowa ma zastosowanie do inwestycji dokonanych na terytorium każdej z Umawiających się Stron przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony poczynając od 1 lipca 1986 r.

3. Niniejsza umowa nie dotyczy przywilejów przyznanych przez jedną z Umawiających się Stron jakiegokolwiek państwu trzeciemu w związku z umową o zapobieganiu podwójnemu opodatkowaniu lub z innymi umowami w dziedzinie podatków.

Artykuł 3

1. Każda z Umawiających się Stron zapewni na swoim terytorium, inwestycjom dokonany przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony, traktowanie sprawiedliwe i równe oraz wykluczy wszelkie środki nieuzasadnione lub dyskryminacyjne, które mogłyby utrudnić zarządzanie, utrzymanie, wykorzystanie, osiągnięcie korzyści z tych inwestycji lub ich likwidację.

2. Z wyjątkiem środków niezbędnych dla dobra publicznego, inwestycje te będą korzystały ze stałego bezpieczeństwa i ochrony, które będą nie gorsze niż te, z których korzystają kraje najbardziej uprzywilejowane.

3. Niemniej jednak traktowanie i ochrona wymienione w ustępach 1 i 2 nie obejmują przywilejów, które jedna z Umawiających się Stron mogła przyznać inwestorom z państwa trzeciego, z tytułu jej udziału lub przynależności do unii gospodarczej, unii celnej, wspólnego rynku, strefy wolnego handlu, regionalnej organizacji gospodarczej o charakterze międzynarodowym lub organizacji wzajemnej pomocy gospodarczej.

Artykuł 4

1. Inwestycje dokonane przez inwestora jednej z Umawiających się Stron na terytorium drugiej Umawiającej się Strony nie mogą być wyłączone lub poddane innym mającym podobny skutek środkom bezpośredniego lub pośredniego pozbawienia własności, jeśli nie zostaną spełnione następujące warunki:

stis n'affecte leur caractère d'„investissements” au sens du présent Accord.

2. Le terme „investisseurs” désigne:

- a) toute personne physique qui est citoyen de la République Populaire de Pologne, du Royaume de Belgique ou du Grand-Duché de Luxembourg;
- b) toute personne morale constituée conformément à la législation polonaise, belge ou luxembourgeoise et ayant son siège social sur le territoire de la République Populaire de Pologne, du Royaume de Belgique ou du Grand-Duché de Luxembourg respectivement.

Article 2

1. Chacune des Parties contractantes encourage les investissements des investisseurs de l'autre Partie contractante et admet sur son territoire des investissements conformément à sa législation.

2. Le présent Accord s'applique aux investissements effectués sur le territoire de chacune des Parties contractantes par des investisseurs de l'autre Partie contractante à partir du 1er juillet 1986.

3. Le présent Accord ne s'étend pas aux privilèges accordés par une des Parties contractantes à tout Etat tiers en vertu d'une convention de prévention de double imposition fiscale ou de toute autre convention en matière d'impôts.

Article 3

1. Chacune des Parties contractantes s'engage à assurer sur son territoire aux investissements effectués par des investisseurs de l'autre Partie contractante un traitement juste et équitable excluant toute mesure injustifiée ou discriminatoire qui pourrait entraver leur gestion, leur entretien, leur utilisation, leur jouissance ou leur liquidation.

2. Sous réserve des mesures nécessaires au maintien de l'ordre public, ces investissements jouissent d'une sécurité et d'une protection constantes, qui sont au moins égales à celles dont jouissent les investisseurs de la nation la plus favorisée.

3. Néanmoins, le traitement et la protection visés aux paragraphes 1 et 2 ne s'étendent pas aux privilèges qu'une Partie contractante peut accorder aux investisseurs d'un Etat tiers, en vertu de sa participation ou de son association à une union économique, une union douanière, un marché commun, une zone de libre échange, une organisation économique régionale à caractère international ou une organisation d'assistance économique mutuelle.

Article 4

1. Les investissements effectués par des investisseurs de l'une des Parties contractantes sur le territoire de l'autre Partie contractante ne pourront être expropriés ni soumis à d'autres mesures de dépossession directe ou indirecte ayant un effet similaire que si les conditions suivantes sont remplies:

- a) środki zostały podjęte w interesie publicznym i zgodnie z prawem;
- b) nie są one ani dyskryminacyjne, ani sprzeczne z zobowiązaniem szczególnym wymienionym w art. 7 ustęp 2;
- c) są one zgodne z postanowieniami przewidującymi wypłatę odszkodowania, którego kwota powinna odpowiadać wartości realnej danej inwestycji w przeddzień podjęcia środków lub ich podania do wiadomości publicznej. Odszkodowanie zostanie wypłacone inwestorowi w walutach wymienialnych, przekazane bez zwłoki i swobodnie wytransferowane.

2. Inwestorzy z każdej z Umawiających się Stron, których inwestycje doznały szkód w wyniku wojny lub innych konfliktów zbrojnych, stanu wyjątkowego, niepokojów lub zamieszek, mających miejsce na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, uzyskają ze strony tej ostatniej traktowanie niedyskryminacyjne i nie gorsze niż przyznane inwestorom z kraju najbardziej uprzywilejowanego odnośnie do odtworzenia, odszkodowania, kompensaty lub innych form naprawy szkód. Odszkodowanie należne w wykonaniu niniejszego ustępu zostanie wypłacone zgodnie z postanowieniami ustępu 1 litera c).

Artykuł 5

1. Każda Umawiająca się Strona gwarantuje inwestorom drugiej Umawiającej się Strony swobodny transfer ich należności związanych z inwestycją, a w szczególności, ale nie wyłącznie:

- a) kapitału lub kwot uzupełniających niezbędnych dla utrzymania lub zwiększenia inwestycji;
- b) kwot niezbędnych dla zwrotu pożyczek;
- c) należności licencyjnych lub innych opłat;
- d) zysków, dywidend, odsetek lub innych dochodów bieżących;
- e) kwot otrzymanych, włączając w to ewentualny zysk z tytułu całkowitej lub częściowej likwidacji inwestycji;
- f) odszkodowań należnych zgodnie z artykułem 4.

2. Transfery wymienione w ustępie 1 będą dokonane w walutach obcych wykorzystanych dla zrealizowania inwestycji lub w jakiegokolwiek innej walucie wymienialnej uzgodnionej między inwestorem a Umawiającą się Stroną, na której terytorium została dokonana inwestycja.

3. Transfery będą dokonane według kursu stosowanego w dniu transferu i zgodnie z przepisami dewizowymi obowiązującymi w państwie, na którego terytorium została dokonana inwestycja.

4. Gwarancje przewidziane w ustępach 1, 2 i 3 są co najmniej równe gwarancjom przyznanym inwestorom z kraju najbardziej uprzywilejowanego, którzy znajdują się w podobnej sytuacji.

- a) les mesures sont prises dans l'intérêt public et selon une procédure légale;
- b) elles ne sont ni discriminatoires, ni contraires à un engagement particulier tel que visé à l'article 7, paragraphe 2;
- c) elles sont assorties de dispositions prévoyant le paiement d'une indemnité dont le montant devra correspondre à la valeur réelle des investissements concernés à la veille du jour où les mesures sont prises ou rendues publiques. Cette indemnité sera payée aux investisseurs en monnaie convertible, versée sans délai et librement transférable.

2. Les investisseurs de chacune des Parties contractantes dont les investissements subiraient des dommages à l'occasion d'une guerre ou d'un autre conflit armé, d'un état d'urgence national, de troubles ou d'émeutes, survenant sur le territoire de l'autre Partie contractante, bénéficient de la part de cette dernière d'un traitement non discriminatoire et au moins égal à celui accordé aux investisseurs de la nation la plus favorisée en ce qui concerne les restitutions, indemnités, compensations ou autres dédommagements. L'indemnisation due en application du présent paragraphe sera payée conformément aux dispositions du paragraphe 1. c).

Article 5

1. Chacune des Parties contractantes garantit aux investisseurs de l'Autre partie contractante le libre transfert de leurs avoirs relatifs à un investissement et en particulier, mais pas exclusivement:

- a) du capital ou d'un montant complémentaire visant à maintenir ou accroître l'investissement;
- b) des sommes nécessaires au remboursement d'emprunts;
- c) des redevances ou autres frais;
- d) des bénéfices, dividendes, intérêts ou autres revenus courants;
- e) du produit, en ce compris les plus values éventuelles, de la liquidation totale ou partielle de l'investissement;
- f) des indemnités dues en application de l'article 4.

2. Les transferts visés au paragraphe 1 seront effectués dans la devise utilisée pour la réalisation de l'investissement ou dans toute autre monnaie convertible convenue entre l'investisseur et la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'investissement a été réalisé.

3. Les transferts sont effectués au taux de change applicable à la date du transfert et en vertu de la réglementation de change en vigueur en la matière dans l'Etat sur le territoire duquel l'investissement a été effectué.

4. Les garanties prévues aux paragraphes 1, 2 et 3 sont au moins égales à celles accordées aux investisseurs de la nation la plus favorisée qui se trouvent dans des situations similaires.

Artykuł 6

1. Jeśli w wyniku gwarancji prawnej lub kontraktowej z tytułu ryzyk niehandlowych dla inwestycji odszkodowania zostaną wypłacone inwestorowi przez jedną z Umawiających się Stron, druga Umawiająca się Strona uzna wstąpienie w prawa inwestora przez ubezpieczyciela, który wypłacił odszkodowanie do wysokości kwoty ryzyka, faktycznie pokrytej w ramach gwarancji i wypłaconej inwestorowi.

2. Odpowiednio do gwarancji udzielonej danej inwestycji, ubezpieczyciel może korzystać ze wszystkich praw, które przysługiwałyby inwestorowi, gdyby ubezpieczyciel nie wstąpił w jego prawa. Wstąpienie w prawa jest uzależnione od zapłacenia podatków i opłat należnych, zgodnie z prawem, od inwestora.

3. Wszelkie pozostałe zobowiązania między Umawiającą się Stroną i ubezpieczycielem inwestora z drugiej Umawiającej się Strony zostaną uregulowane zgodnie z postanowieniami artykułu 9 niniejszej umowy.

Artykuł 7

1. Jeśli ustawodawstwo jednej z Umawiających się Stron daje prawo inwestorom drugiej Umawiającej się Strony do traktowania korzystniejszego niż przewidziane w niniejszej umowie, inwestorzy ci mogą wybrać traktowanie według swego uznania.

2. Inwestorzy jednej Umawiającej się Strony mogą zawrzeć z drugą Umawiającą się Stroną porozumienie szczególne, którego postanowienia nie mogą, w żadnym przypadku, być sprzeczne z niniejszą umową.

Inwestycje dokonane w wyniku takiego porozumienia będą, w przypadku gdy będzie to korzystniejsze, objęte niniejszą umową.

Artykuł 8

1. Sprawy dotyczące interpretacji lub stosowania niniejszej umowy będą przedmiotem notyfikacji pisemnej sporządzonej z inicjatywy zainteresowanej Strony i powinny być uregulowane w miarę możliwości między Umawiającymi się Stronami drogą dyplomatyczną.

2. W braku uregulowania w drodze dyplomatycznej jedna z Umawiających się Stron może przedłożyć po upływie 6 miesięcy od dnia notyfikacji wymienionej w ustępie 1 spór trybunałowi arbitrażowemu „ad hoc”.

3. Wyżej wymieniony trybunał będzie tworzony w sposób następujący: każda z Umawiających się Stron wyznaczy jednego arbitra, a obaj arbitrzy wybiorą wspólnie trzeciego arbitra, który będzie posiadał obywatelstwo trzeciego państwa, jako przewodniczącego trybunału. Arbitrzy powinni być wyznaczeni w ciągu trzech miesięcy, a przewodniczący w ciągu 5 miesięcy, licząc od dnia, w którym jedna z Umawiających się Stron poinformuje drugą Umawiającą się Stronę o swoim zamiarze przedłożenia sporu trybunałowi arbitrażowemu.

Article 6

1. Si en vertu d'une garantie légale ou contractuelle couvrant les risques non commerciaux des investissements, des indemnités sont payées à un investisseur de l'une des Parties contractantes, l'autre Partie contractante reconnaît la subrogation de l'assureur dans les droits de l'investisseur indemnisé, dans les limites de la quotité du risque effectivement couverte par la garantie et payée à l'investisseur.

2. Conformément à la garantie donnée pour l'investissement concerné, l'assureur est admis à faire valoir tous les droits que l'investisseur aurait pu exercer si l'assureur ne lui avait pas été subrogé. Cette subrogation est subordonnée au paiement des impôts et taxes incombant légalement à l'investisseur.

3. Tout différend entre une Partie contractante et l'assureur d'un investisseur de l'autre Partie contractante sera réglé conformément aux dispositions de l'article 9 du présent Accord.

Article 7

1. Si la législation de l'une des Parties contractantes donne droit aux investisseurs de l'autre Partie contractante à un traitement plus avantageux que celui prévu par le présent Accord, ces investisseurs peuvent se prévaloir du traitement de leur choix.

2. Les investisseurs d'une Partie contractante peuvent conclure avec l'autre Partie contractante des engagements particuliers dont les dispositions ne peuvent toutefois pas être contraires au présent Accord.

Les investissements effectués en vertu de tels engagements particuliers sont, pour le surplus, régis par le présent Accord.

Article 8

1. Les différends relatifs à l'interprétation ou à l'application du présent Accord font l'objet d'une notification écrite rédigée à l'initiative de la Partie la plus diligente et doivent être réglés, autant que possible, entre les Parties contractantes par la voie diplomatique.

2. A défaut d'un règlement par la voie diplomatique, une des Parties contractantes peut soumettre, six mois après la notification visée au paragraphe 1, le différend à un tribunal d'arbitrage „ad hoc”.

3. Ledit tribunal sera constitué de la manière suivante: chaque Partie contractante désigne un arbitre et les deux arbitres désignent ensemble un troisième arbitre, qui sera ressortissant d'un Etat tiers, comme président du tribunal. Les arbitres doivent être désignés dans un délai de trois mois, le président dans un délai de cinq mois, à compter de la date à laquelle l'une des Parties contractantes a fait part à l'autre Partie contractante de son intention de soumettre le différend à un tribunal d'arbitrage.

4. Jeśli terminy określone w ustępie 3 nie zostaną dotrzymane, Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych lub Przewodniczący Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości zostanie poproszony o dokonanie niezbędnych nominacji.

5. Trybunał arbitrażowy rozstrzyga na podstawie postanowień niniejszej umowy oraz reguł i zasad powszechnie stosowanego prawa międzynarodowego.

6. Trybunał ustala własne zasady postępowania.

7. Trybunał orzeka większością głosów; orzeczenia te są ostateczne i wiążące dla Umawiających się Stron.

8. Każda Umawiająca się Strona ponosi koszty swojego arbitra w postępowaniu arbitrażowym. Koszty przewodniczącego oraz inne koszty są ponoszone przez Umawiające się Strony w równych częściach.

Artykuł 9

1. Każdy spór między jedną z Umawiających się Stron a inwestorem z drugiej Umawiającej się Strony dotyczący wywłaszczenia, nacjonalizacji lub wszelkich innych środków o podobnym znaczeniu dotyczących inwestycji, będzie przedmiotem pisemnej notyfikacji dołączonej do szczegółowego aide-memoire, adresowanego przez inwestora jednej z Umawiających się Stron do drugiej Umawiającej się Strony. W stopniu maksymalnie możliwym spór taki będzie rozstrzygany między stronami polubownie.

2. Jeśli spór nie mógł być uregulowany tą drogą w ciągu sześciu miesięcy, licząc od dnia pisemnej notyfikacji, o której mowa w ustępie 1, zostanie on skierowany do arbitrażu przed jednym z niżej wymienionych organów, do wyboru inwestora:

- a) Instytutowi Arbitrażu przy Izbie Handlowej w Sztokholmie;
- b) Centrum Międzynarodowemu dla Rozstrzygnięcia Sporów dotyczących inwestycji (CMRSI), utworzonemu w ramach „Konwencji o rozstrzygnięciu sporów dotyczących Inwestycji między Państwami i Obywatelami innych Państw”, wyłożonej do podpisu w Waszyngtonie 18 marca 1965 r., jeśli każde państwo, strona niniejszej umowy, będzie jej członkiem;
- c) trybunałowi arbitrażowemu „ad hoc” utworzonemu zgodnie z zasadami Konferencji Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowego Prawa Handlowego lub Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych, których osobą kompetentną do wyznaczania arbitra lub arbitrów będzie, według wyboru inwestora, Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych lub Przewodniczący Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

3. Jeśli postępowanie arbitrażowe zostało podjęte z inicjatywy jednej Umawiającej się Strony, Strona ta

4. Si les délais fixés au paragraphe 3 n'ont pas été observés, le Secrétaire Général de l'Organisation des Nations Unies ou le Président de la Cour Internationale de Justice, sera invité à procéder aux nominations nécessaires.

5. Le tribunal d'arbitrage statue sur la base des dispositions du présent Accord et des règles et principes de droit international généralement admis.

6. Le tribunal fixe ses propres règles de procédure.

7. Le tribunal prend ses décisions à la majorité des voix; elles sont définitives et obligatoires pour les Parties contractantes.

8. Chaque Partie contractante supporte les frais de son arbitre dans la procédure d'arbitrage. Les frais du président et les autres frais sont supportés à parts égales par les Parties contractantes.

Article 9

1. Tout différend entre l'une des Parties contractantes et un investisseur de l'autre Partie contractante, fait l'objet d'une notification écrite accompagnée d'un aide-mémoire détaillé adressée par l'investisseur de l'une des Parties contractantes à l'autre Partie contractante. Dans la mesure du possible, ce différend est réglé à l'amiable entre parties.

2. Si le différend ne peut être réglé dans un délai de six mois à compter de la date de la notification écrite visée au paragraphe 1, il est soumis, au choix de l'investisseur, à l'arbitrage auprès de l'un des organismes désignés ci-après:

- a) l'institut d'Arbitrage de la Chambre de commerce de Stockholm;
- b) le Centre International pour le Règlement des Différends relatifs aux Investissements (C.I.R.D.I.), créé par la „Convention pour le règlement des Différends relatifs aux Investissements entre Etats et Ressortissants d'autres Etats”, ouverte à la signature à Washington, le 18 mars 1965, lorsque chaque Etat, partie au présent Accord, sera membre de celle-ci;
- c) Un tribunal arbitral „ad hoc” établi selon les règles de la Conférence des Nations Unies du droit commercial international (CNUDCI) ou la Commission Economique pour l'Europe de l'Organisation des Nations Unies et dont l'Autorité compétente pour la désignation du ou des arbitres sera, au choix de l'investisseur, le Secrétaire Général de l'Organisation des Nations Unies ou le Président de la Cour Internationale de Justice.

3. Si la procédure d'arbitrage est introduite à l'initiative d'une Partie contractante, celle-ci demande par

zwróci się na piśmie do zainteresowanego inwestora z prośbą o dokonanie wyboru organu arbitrażowego, który powinien zająć się sporem.

W przypadku gdy inwestor nie wyrazi swojego życzenia w ciągu miesiąca, licząc od dnia otrzymania tej prośby, Umawiająca się Strona dokona wyboru organu, któremu przedłoży swoją prośbę o podjęcie postępowania arbitrażowego.

4. Żadna z Umawiających się Stron, będąca stroną w sporze, nie może zgłaszać zastrzeżeń, ani w jakimkolwiek stadium postępowania arbitrażowego, ani do wykonania postanowienia arbitrażu z powodu, iż inwestor, będący stroną przeciwną w sporze, otrzymał odszkodowanie obejmujące całość lub część swoich strat w wyniku realizacji polisy ubezpieczeniowej lub wykorzystania gwarancji przewidzianych w artykule 6.

5. Organ arbitrażowy rozstrzyga na podstawie:

- prawa wewnętrznego tej Umawiającej się Strony uczestniczącej w sporze, na której terytorium inwestycja jest zlokalizowana, łącznie z zasadami rozstrzygnięcia sporów prawnych,
- postanowień niniejszej umowy,
- warunków szczególnych porozumień, które dotyczyłyby podmiotu, który dokonał inwestycji,
- reguł i zasad powszechnie stosowanego prawa międzynarodowego.

6. Postanowienia arbitrażu są ostateczne i wiążące dla stron w sporze. Każda Umawiająca się Strona podejmuje działania dla wyegzekwowania tych postanowień zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym.

Artykuł 10

1. Niniejsza umowa wchodzi w życie po upływie 1 miesiąca, poczynając od dnia, w którym Umawiająca się Strona dokonają wymiany swoich dokumentów ratyfikacyjnych.

Umowa pozostaje w mocy w ciągu 10 lat. Jeżeli jedna z Umawiających się Stron nie dokona jej wypowiedzenia co najmniej na 6 miesięcy przed upływem okresu jej ważności, zostaje ona każdorazowo milcząco przedłużona na nowy okres 10 lat. Każda Umawiająca się Strona zachowuje prawo do jej wypowiedzenia w drodze notyfikacji dokonanej co najmniej na 12 miesięcy przed dniem upływu bieżącego okresu jej ważności.

2. Inwestycje dokonane przed upływem ważności niniejszej umowy pozostają objęte jej postanowieniami w ciągu 10 lat od wymienionej daty upływu jej ważności.

Na dowód powyższego, podpisani przedstawiciele, należycie upoważnieni przez ich właściwe Rządy, podpisali niniejszą umowę.

Wykonano w Warszawie dnia 19 maja 1987 r. w trzech egzemplarzach w językach polskim, francu-

écrit à l'investisseur concerné d'exprimer son choix quant à l'organisme d'arbitrage qui doit être saisi du différend.

Au cas où l'investisseur ne l'exprime pas dans le délai d'un mois à compter de la date de la réception de cette demande, la Partie contractante introduit sa demande d'arbitrage auprès de l'organisme de son choix.

4. Aucune des Parties contractantes, partie à un différend, ne peut soulever d'objection, à aucun stade de la procédure d'arbitrage ni de l'exécution d'une sentence d'arbitrage, du fait que l'investisseur, partie adverse au différend, aurait perçu une indemnité couvrant tout ou partie de ses pertes en exécution d'une police d'assurance ou de la garantie prévue à l'article 6.

5. L'organisme d'arbitrage statue sur base:

- du droit national de la Partie contractante partie au litige, sur le territoire de laquelle l'investissement est situé, y compris les règles relatives aux conflits de lois;
- des dispositions du présent Accord;
- des termes de l'engagement particulier qui serait intervenu au sujet de l'investissement;
- des règles et principes de droit international généralement admis.

6. Les sentences d'arbitrage sont définitives et obligatoires pour les parties au différend. Chaque Partie contractante s'engage à exécuter les sentences en conformité avec sa législation nationale.

Article 10

1. Le présent Accord entre en vigueur un mois à compter de la date à laquelle les Parties contractantes auront échangé leurs instruments de ratification.

Il reste en vigueur pour une période de dix ans. A moins que l'une des Parties contractantes ne le dénonce au moins six mois avant l'expiration de sa période de validité. Il est chaque fois reconduit tacitement pour une nouvelle période de dix ans, chaque Partie contractante se réservant le droit de le dénoncer par une notification introduite au moins douze mois avant la date d'expiration de la période de validité en cours.

2. Les investissements effectués antérieurement à l'expiration du présent Accord lui restent soumis pour une période de dix ans à compter de la date de ladite expiration.

En foi de quoi, les représentants soussignés, dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Accord.

Fait à Varsovie, le 19 mai 1987. En triple original en langue française, néerlandaise et polonaise, chaque

skim i flamandzkim, przy czym każdy tekst ma jednako-
wą moc.

texte faisant également foi.

Z upoważnienia Rządu
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej:

Pour le Gouvernement
de la République Populaire de Pologne

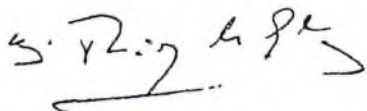
Z upoważnienia Rządu
Królestwa Belgii:

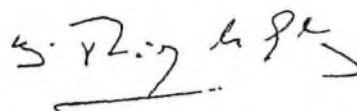
Pour le Gouvernement
du Royaume de Belgique

Z upoważnienia Rządu
Wielkiego Księstwa Luksemburga:

Pour le Gouvernement
du Grand-Duché de Luxembourg

Przy zawarciu powyższej umowy dokonano wymiany, stanowiących integralną część tej umowy, listów następującej treści:

Minister Spraw Zagranicznych

Minister Spraw Zagranicznych

Warszawa, dnia 19 maja 1987 r.

Varsovie, le 19 mai 1987

Minister Spraw Zagranicznych
Królestwa Belgii:
Pan Leo Tindemans

Excellence
Monsieur Leo Tindemans
Ministre des Relations Extérieures
du Royaume de Belgique

EKSCELENCJO,

EXCELLENCE,

Nawiązuję do Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, z jednej strony, a Rządem Królestwa Belgii i Rządem Wielkiego Księstwa Luksemburga, z drugiej strony, w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w dniu dzisiejszym, a w szczególności do postanowień artykułu 5 ust. 1 lit. a)—e), dotyczących swobodnego transferu należności związanych z inwestycją.

Je me réfère à l'Accord entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg, d'une part, et le Gouvernement de la République Populaire de Pologne, d'autre part, concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, signé ce jour et, en particulier, à l'Article 5, alinéa un, points a) à e) concernant le libre transfert des avoirs relatifs à un investissement.

Mam zaszczyt poinformować, że dla Rządu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej te postanowienia będą miały zastosowanie w taki sposób, że transfer będzie mógł być dokonywany, jeżeli inwestycja została dokonana za waluty wymienialne lub jeśli należności z nią związane zostały uzyskane w walutach wymienialnych, chyba że zostałyby uzgodnione inaczej w ramach odrębnego porozumienia zawartego między zainteresowanym inwestorem i właściwymi władzami.

J'ai l'honneur de vous faire savoir que, pour le Gouvernement de la République Populaire de Pologne, cette disposition s'applique de telle manière que ce transfert puisse s'opérer si l'investissement a été effectué en devises convertibles ou si les avoirs y relatifs ont été produits en devises convertibles à moins qu'il en ait été convenu autrement dans le cadre d'un engagement particulier conclu entre l'investisseur concerné et les Autorités compétentes.

Jeśli powyższe będzie do przyjęcia dla Rządu Królestwa Belgii i Wielkiego Księstwa Luksemburga, mam zaszczyt zaproponować, aby ten list jak i Pana odpowiedź stanowiły umowę w tej sprawie oraz integralną część wyżej wymienionej umowy.

Byłbym zobowiązany za potwierdzenie otrzymania tego listu.

Proszę przyjąć, Ekscelencjo, wyrazy najwyższego szacunku.

Minister Spraw Zagranicznych
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej:
Marian Orzechowski

Ambassade de Belgique

Warszawa, dnia 19 maja 1987 r.

Minister Spraw Zagranicznych
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej:
Pan Marian Orzechowski

EKSCLENCJO,

Mam zaszczyt potwierdzić otrzymanie Pana listu z dnia 19 maja 1987 r. następującej treści:

„Nawiązuję do Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, z jednej strony, a Rządem Królestwa Belgii i Rządem Wielkiego Księstwa Luksemburga, z drugiej strony, w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w dniu dzisiejszym, a w szczególności do postanowień artykułu 5 ust. 1 lit. a)—e), dotyczących swobodnego transferu należności związanych z inwestycją.

Mam zaszczyt poinformować, że dla Rządu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej te postanowienia będą miały zastosowanie w taki sposób, że transfer będzie mógł być dokonywany, jeżeli inwestycja została dokonana za waluty wymienialne lub jeśli należności z nią związane zostały uzyskane w walutach wymienialnych, chyba że zostałyby uzgodnione inaczej w ramach odrębnego porozumienia zawartego między zainteresowanym inwestorem i właściwymi władzami.

Jeśli powyższe będzie do przyjęcia dla Rządu Królestwa Belgii i Wielkiego Księstwa Luksemburga, mam zaszczyt zaproponować, aby ten list jak i Pana odpowiedź stanowiły umowę w tej sprawie oraz integralną część wyżej wymienionej umowy.”

W imieniu Królestwa Belgii i Wielkiego Księstwa Luksemburga jestem upoważniony do wyrażenia zgody na proponowane w Pana liście ustalenia.

Proszę przyjąć, Ekscelencjo, wyrazy najwyższego szacunku.

Minister Spraw Zagranicznych
Królestwa Belgii:

Leo Tindemans

Si ce qui précède est acceptable pour le Gouvernement du Royaume de Belgique et celui du Grand-Duché de Luxembourg, j'ai l'honneur de vous proposer que cette lettre et votre réponse fassent partie intégrante de l'Accord mentionné supra.

Je vous serais obligé de bien vouloir accuser réception de la présente lettre.

Veillez agréer, Excellence, l'assurance de ma plus haute considération.

Ministre des Affaires Etrangères
de la République Populaire de Pologne
Marian Orzechowski

Ambassade de Belgique

Varsovie, le 19 mai 1987

Excellence
Monsieur Marian Orzechowski
Ministre des Affaires Etrangères
de la République Populaire de Pologne

EXCELLENCE,

J'ai l'honneur d'accuser réception de votre lettre du 19 mai 1987 libellée comme suit.

„Je me réfère à l'Accord entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg, d'une part, et le Gouvernement de la République Populaire de Pologne, d'autre part, concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, signé ce jour et, en particulier, à l'Article 5, alinéa un, points a) à e) concernant le libre transfert des avoirs relatifs à un investissement.

J'ai l'honneur de vous faire savoir que, pour le Gouvernement de la République Populaire de Pologne, cette disposition s'applique de telle manière que ce transfert puisse s'opérer si l'investissement a été effectué en devises convertibles ou si les avoirs y relatifs ont été produits en devises convertibles à moins qu'il en ait été convenu autrement dans le cadre d'un engagement particulier conclu entre l'investisseur concerné et les Autorités compétentes.

Si ce qui précède est acceptable pour le Gouvernement du Royaume de Belgique et celui du Grand-Duché de Luxembourg, j'ai l'honneur de vous proposer que cette lettre et votre réponse fassent partie intégrante de l'Accord mentionné supra”.

Au nom du Gouvernement du Royaume de Belgique et celui du Grand-Duché de Luxembourg, je peux marquer mon accord au contenu de votre lettre.

Veillez agréer, Excellence, l'assurance de ma plus haute considération.

Ministre des Relations Extérieures
du Royaume de Belgique

Leo Tindemans

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, Rada Państwa uznała ją i uznaje za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych; oświadcza, że jest ona przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie dnia 18 lutego 1988 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *W. Jaruzelski*

L.S.

Minister Spraw Zagranicznych: *M. Orzechowski*

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 8 października 2015 r.

Poz. 1562

OBWIESZCZENIE MINISTRA SPRAW ZAGRANICZNYCH

z dnia 18 maja 2015 r.

o sprostowaniu błędu

Na podstawie art. 18b ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443, z późn. zm.¹⁾) w tekście Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Belgii i Rządem Wielkiego Księstwa Luksemburga w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 19 maja 1987 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 15, poz. 153) w polskiej i francuskiej wersji językowej w art. 9 ust. 1:

1) w tekście polskim zamiast wyrażenia:

„1. Każdy spór między jedną z Umawiających się Stron a inwestorem z drugiej Umawiającej się Strony dotyczący wywłaszczenia, nacjonalizacji lub wszelkich innych środków o podobnym znaczeniu dotyczących inwestycji, będzie przedmiotem pisemnej notyfikacji dołączonej do szczegółowego aide-memoire, adresowanego przez inwestora jednej z Umawiających się Stron do drugiej Umawiającej się Strony. W stopniu maksymalnie możliwym spór taki będzie rozstrzygany między stronami polubownie.”

powinno być wyrażenie:

„1. a) Spory między jedną z Umawiających się Stron a inwestorem drugiej Umawiającej się Strony będą przedmiotem pisemnej notyfikacji dołączonej do szczegółowego aide-mémoire, adresowanego przez tego inwestora do odnośnej Umawiającej się Strony.

b) Dla celów niniejszego artykułu określenie „spory” oznacza spory dotyczące wywłaszczenia, nacjonalizacji lub wszelkich innych środków o podobnym znaczeniu dotyczących inwestycji, włączając w to przekazywanie inwestycji na własność publiczną, poddanie jej nadzorowi publicznemu, jak również wszelkie inne pozbawienie lub ograniczenie praw rzeczowych przez środki władcze, które wywoływałyby skutki podobne do wywłaszczenia.

c) Spory te będą, o ile to możliwe, rozstrzygane polubownie między odnośnymi stronami.”;

2) w tekście francuskim zamiast wyrażenia:

„1. Tout différend entre l'une des Parties contractantes et un investisseur de l'autre Partie contractante, fait l'objet d'une notification écrite accompagnée d'un aide-mémoire détaillé adressée par l'investisseur de l'une des Parties contractantes à l'autre Partie contractante. Dans la mesure du possible, ce différend est réglé à l'amiable entre parties.”

powinno być wyrażenie:

„1. a) Les différends entre l'une des Parties contractantes et un investisseur de l'autre Partie contractante, font l'objet d'une notification écrite accompagnée d'un aide-mémoire détaillé, adressé par cet investisseur à la Partie contractante concernée.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 216, poz. 1824, z 2010 r. Nr 213, poz. 1395 oraz z 2011 r. Nr 117, poz. 676.

- b) Au sens du présent article, le terme „différends” désigne les litiges relatifs à l’expropriation, la nationalisation ou toutes autres mesures similaires touchant les investissements, et notamment le transfert d’un investissement à la propriété publique, sa mise sous surveillance publique ainsi que toute autre privation ou restriction de droits réels par des mesures souveraines qui entraîneraient des conséquences similaires à l’expropriation.
- c) Ces différends sont autant que possible réglés à l’amiable entre les deux parties concernées.”.

Minister Spraw Zagranicznych: *wz. A. Nowak-Far*